

Franciszek Zahradnik

Oddział Cieszyński (1959)

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 53/3, 347-348

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Słowackim; Czesław Erber, *O nowoczesnym malarstwie francuskim i O polskiej muzyce romantycznej*.

W Bibliotece w Radomsku wygłoszono 8 odczytów z zakresu historii literatury i teatru (prelegenci: Ziemowit Mikołajtis, Elżbieta Cichła-Czarniawska, Leon Jelonek, Henryk Czarniawski, Józef Mikołajtis).

Ponadto urządzono w Kłobucku i w Radomsku, wespół z Muzeum Regionalnym, skromną wystawę archeologiczno-przyrodniczą oraz, we własnym zakresie, wystawę autografów Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego.

Oddział prowadzi rozmowy w sprawie zorganizowania punktu konsultacyjnego dla doktorantów przy Studium Humanistycznym, pod opieką krakowskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

W roku sprawozdawczym 1961 odbyło się 12 zebrań Zarządu i tyleż ogólnych. Liczba członków nadal wynosi 32 osoby.

W zakresie spraw wydawniczych przystąpiono do prac nad tomem 2 „Prac Literackich Członków Oddziału Częstochowskiego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza”. Uzyskano przydział papieru; został on zakupiony z dotacji przewodniczącego Prezydium MRN, T. Kowalskiego. Do Komitetu Redakcyjnego weszli: J. Mikołajtis, A. Baranowski, J. Wójcicki, Z. Mikołajtis.

Nawiązano porozumienie z Czechosłowackim Ośrodkiem Kulturalnym w Warszawie, który zorganizuje kilka wykładów dla Studium Humanistycznego.

Na 5-lecie Oddziału przygotowuje się sesję naukową w 250 rocznicę urodzin J. J. Rousseau, cykl wykładów publicznych, wystawę oraz wydanie pracy zbiorowej *Rousseau a kultura polska*.

Józef Mikołajtis

ODDZIAŁ CIESZYŃSKI

(1959)

Jednym z najmłodszych w 75-leciu Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza jest Oddział w Cieszynie. Za datę powstania Oddziału trzeba uznać 5 XI 1959, kiedy na zebraniu organizacyjnym spośród nauczycieli-polonistów, bibliotekarzy i miłośników literatury wybrano Zarząd, ukonstytuowany tego samego dnia i pełniący funkcje do chwili obecnej: mgr F. Zahradnik (przewodniczący), mgr M. Jaworski (zastępca przewodniczącego), mgr J. Gielata (sekretarz), mgr J. Sutkowska (skarbnik); L. Brożek, mgr K. Gołębiowski, mgr B. Orszulik, E. Rosner (członkowie Zarządu).

Za potrzebą powołania w Cieszynie Oddziału Towarzystwa Literackiego przemawiało wiele istotnych względów: stosunkowo liczne grono nauczycieli-polonistów i miłośników literatury nie miało szerszych możliwości wymiany doświadczeń, przedyskutowania aktualnych zagadnień z zakresu literatury; wiele rocznic o charakterze historycznoliterackim, obchodzonych nie tylko w Polsce, ale i za granicą, miało w środowisku cieszyńskim bez echa, gdyż nie było instytucji, która by organizowała okolicznościowe wykłady. Polskie Towarzystwo Historyczne w Cieszynie poruszało na swoich zebraniach jedynie regionalną tematykę. O potrzebie powołania tu Oddziału Towarzystwa Literackiego świadczy i fakt, że na inauguracyjną działalność Oddziału wykład Czesława Zgorzelskiego *O liryce Słowackiego* (4 XII 1959) przyszło około 200 osób. Średnia frekwencja na następnych wykładach wynosi około 80 słuchaczy.

Oddział w Cieszynie skupia 30 członków, ale rozwinięcie ponownej akcji propagandowej, popartej konkretniejszą niż w stadium organizacyjnym dzia-

łałością, znacznie powinno tę liczbę powiększyć. Sprzyja tym nadziejom powołanie dwóch instytucji o charakterze humanistyczno-polonistycznym. W styczniu 1960 powstał w Cieszynie Oddział Zabytkowy Biblioteki Śląskiej w Katowicach, liczący przeszło 50 000 tomów — zbiór cieszyński jest więc bazą badań historyczno-literackich. W roku akademickim 1960/1961 otwarto w Cieszynie Studium Nauczycielskie z kierunkami polonistycznym i historycznym. Dla rozwinięcia różnorodnej, głównie wykładowej i badawczej działalności Oddziału Towarzystwa Literackiego są to momenty niewątpliwie korzystne. Specyficzne położenie Cieszyna i bogate tradycje oświatowo-kulturalne regionu cieszyńskiego stwarzają możliwości szerszego oddziaływania.

W ciągu 2 lat istnienia Oddziału udało się zorganizować zaledwie kilka — ze względu na początkowe trudności organizacyjne, brak doświadczenia i pewien kryzys personalny w Zarządzie — wykładów. Trzeba jednak podkreślić rozwój akcji odczytowej o tematyce literackiej i historycznoliterackiej, dotyczącej zjawisk w literaturze śląskiej; akcji prowadzonej w różnych kręgach, środowiskach i miejscowościach Cieszyńskiego w stopniu nie spotykanym przed powstaniem Oddziału. Prelegentami byli członkowie Oddziału, którzy czuli się moralnie zobowiązani do wprowadzania w czyn idei Towarzystwa. Wielkie znaczenie mają odczyty wygłaszane w środowiskach wiejskich i polonijnych w czeskiej części Śląska Cieszyńskiego, niezależnie od tego, czy organizatorem jest Oddział Towarzystwa Literackiego, czy też inna cieszyńska placówka oświatowo-kulturalna. Członkowie Oddziału chętnie uczestniczyli w tej akcji, z całym zrozumieniem jej ważności.

Jubileusz 75-lecia istnienia Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza przyczyni się niewątpliwie do poszerzenia działalności Oddziału w Cieszynie.

Franciszek Zahradnik

ODDZIAŁY ZAŁOŻONE W LATACH 1960—1961

W przededniu niemal zbliżającego się jubileuszu 75-lecia istnienia Towarzystwa, na dalekiej, południowo-wschodniej rubieży Polski, w historycznym Przemysłu, powstał nowy Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, podwyższając ogólną liczbę istniejących wówczas placówek do 20 Oddziałów. Powyższy fakt zaświadczył o prężności i popularności wiekowego jubilat. Asumpt do stwierdzenia żywotności najstarszego towarzystwa naukowego w Polsce i jego rozwoju dadzą już pierwsze miesiące 1961 roku — a więc jubileuszowego, 75 roku istnienia — w którym liczba 20 Oddziałów wzrosła w okresie tylko dwóch tygodni kwietnia do 24 placówek. Kolejnymi miastami, w których utworzono nowe Oddziały, były: Bydgoszcz, Grudziądz, Inowrocław i Zielona Góra. Powstanie Oddziałów w trzech pierwszych miastach to zasługa przede wszystkim prezesa toruńskiej placówki, prof. Bronisława Nadolskiego.

ODDZIAŁ PRZEMYSKI. Najstarsza z wymienionych placówek Towarzystwa powstała 9 XI 1960. W tym dniu odbyło się zebranie organizacyjne polonistów Przemysła, podczas którego powołano do życia nowy Oddział i wybrano Zarząd: dr J. Fedyk (przewodniczący), mgr I. Roźniatowska (zastępca przewodniczącego), dr S. Kratochwilowa (sekretarz), mgr Z. Kotkowska (skarbnik); prof. S. Jurek, M. Kropińska (członkowie Zarządu).

Dzięki ogromnej inicjatywie, energii i doświadczeniu członków Zarządu Oddziału placówka przemyska szczytów się mogła — w kilka zaledwie miesięcy po założeniu — zorganizowaniem wspaniałej dwudniowej sesji naukowej (24—25 VI